

Plaats bepalen en koers uitzetten

Beleidsvoornemens Koninklijk College Zeemanshoop 2020 – 2023

Inhoudsopgave

Inleiding

1. PLAATS BEPALEN – HOE STAAT ERVOOR MET DE DOELSTELLINGEN?.....	4
1.1. BEVORDEREN BLOEI ZEEVAART	4
1.2. WELZIJN ZEELIEDEN	6
1.3. FINANCIËLE ONDERSTEUNING AAN BEHOEFTIGEN	6
1.4. BEVORDEREN KENNIS.....	6
1.5. ACTIVITEITEN DIENSTBAAR AAN VOORGAANDE WAARONDER CULTUUR-HISTORISCHE.....	7
1.5.1. <i>Prijzenverstrekking</i>	7
1.5.2. <i>Vereniging en sociëteit</i>	7
1.5.3. <i>Andere eigen activiteiten</i>	7
1.5.4. <i>Bibliotheek</i>	7
1.5.5. <i>Archief</i>	8
1.5.6. <i>Huisvesting en kantoor</i>	8
1.5.7. <i>Financiën</i>	9
1.5.8. <i>In stand houding en ledenwerving</i>	9
2. BESTEMMING – WAARHEEN KAN DE REIS GAAN?.....	9
2.1. BEVORDEREN BLOEI ZEEVAART.....	10
2.2. WELZIJN ZEELIEDEN	10
2.3. FINANCIËLE ONDERSTEUNING BEHOEFTIGEN	11
2.4. BEVORDEREN KENNIS.....	12
2.5. ACTIVITEITEN DIENSTBAAR AAN HET VOORGAANDE WAARONDER CULTUUR-HISTORISCHE	13
2.5.1. <i>Prijzenverstrekking</i>	13
2.5.2. <i>Sociëteit</i>	13
2.5.3. <i>Eigen activiteiten</i>	13
2.5.4. <i>Bibliotheek</i>	13
2.5.5. <i>Archief</i>	14
2.5.6. <i>Huisvesting en kantoor</i>	14
2.5.7. <i>Financiën</i>	15
2.5.8. <i>In stand houding Zeemanshoop en ledenwerving</i>	15
3. KOERS UITZETTEN	16
3.1. BEVORDEREN BLOEI ZEEVAART	16

3.2.	WELZIJN ZEELIEDEN	16
3.3.	FINANCIËLE ONDERSTEUNING BEHOEFDIGEN.....	17
3.4.	BEVORDEREN KENNIS.....	17
3.5.	ACTIVITEITEN DIENSTBAAR AAN HET VOORGAANDE WAARONDER CULTUUR-HISTORISCHE	17
3.5.1.	<i>Prijzenverstrekking</i>	17
3.5.2.	<i>Vereniging en sociëteit</i>	17
3.5.3.	<i>Eigen activiteiten</i>	18
3.5.4.	<i>Bibliotheek</i>	18
3.5.5.	<i>Huisvesting</i>	18
3.5.6.	<i>Financiën</i>	18
3.5.7.	<i>In stand houding en ledenwerving</i>	18

Inleiding

Het College Zeemanshoop heeft zich vanaf de oprichting in 1822 gericht op belangenbehartiging van de Nederlandse zeescheepvaart en het ondersteunen van behoeftige Nederlandse zeevarenden en hun verwanten. Midden negentiende eeuw had het College meer dan tweeduizend leden, zowel varende als honoraire, dat wil zeggen niet-varende leden. Iedereen in Amsterdam die meetelde of mee wilde tellen, was lid van het College. Zo ook koning Willem III en zijn broers. Momenteel ligt het aantal leden net boven de driehonderd en zijn de activiteiten voornamelijk naar binnen gericht. Als het College relevantie wil behouden en op termijn voort wil blijven bestaan dan behoeven de oorspronkelijke doelstellingen nieuwe, aan de tijd aangepaste invullingen nodig.

Deze verhandeling heeft drie hoofdstukken: (1) Plaats bepalen, (2) Bestemming en (3) Koers uitzetten. De hoofdstukken omvatten steeds de vijf paragrafen die samenhangen met de doelstellingen. In het eerste hoofdstuk wordt gekeken naar de huidige situatie van Zeemanshoop. Hoofdstuk 2 draagt mogelijkheden aan voor toekomstige activiteiten. Hoofdstuk 3 krijgt verdere invulling nadat de vragen uit hoofdstuk 2 beantwoord zijn.

Bij het opstellen is geen rekening gehouden met de gevolgen van de huidige coronapandemie. Overheidsmaatregelen zullen echter blijven gelden tot het grootste deel van de bevolking immuun is geworden al dan niet door middel van vaccinatie. Daarnaast is de verwachting dat oudere leden zeer alert zullen blijven op hun eigen gezondheidssituatie en daarom grotere bijeenkomsten voorlopig zullen mijden. Het is niet ondenkbaar dat deze beperkingen nog jaren het functioneren van Zeemanshoop mede zullen bepalen.

1. Plaats bepalen – hoe staat het ervoor met de doelstellingen?

Kort weergegeven vermelden de statuten de volgende doelstellingen:

1. Bevorderen bloei zeescheepvaart
2. Welzijn zeelieden
3. Financiële ondersteuning behoeftigen
4. Bevorderen kennis gerelateerd aan de zeescheepvaart

1.1. *Bevorderen bloei zeescheepvaart*

Veel leden van Zeemanshoop hebben hun vaarperiode doorgemaakt in de min of meer romantische tijd die in de jaren zeventig tot een eind kwam. De tijd van de fraai vormgegeven stukgoedschepen met eigen laad- en losgerei, met mahoniehout betimmerde hutten en omvangrijke bemanningen. Communicatie met de walorganisatie was in die tijd beperkt en verliep incidenteel via morse en de radio van de marconist. Eenmaal de thuishaven verlaten hebbend, bepaalde de kapitein de gang van zaken aan boord. De verantwoordelijkheid voor schip, lading en bemanning lag geheel bij hem.

Zoals iedereen met maritieme belangstelling weet, hebben globalisering, technische ontwikkelingen en zakelijke belangen dat beeld drastisch veranderd. Nieuwe vervoerstechnieken, meer en grotere schepen, de opkomst van offshore techniek met olie- en gaswinning, de bouw van windmolenparken en toenemende omvang van scheepsrampen stelden nieuwe eisen aan het gebruik van de zee. De VN met de United Nations Convention on the Law of the Sea (Unclos) en Internationale Maritieme Organisatie (IMO), de EU en nationale overheden kregen meer invloed op het gebruik van de zee. Begin jaren tachtig kwam daar de informatie- en communicatietechnologie bij waarmee de gang van zaken aan boord voor het overgrote deel vanaf de wal gevolgd kon worden. De volgende ontwikkeling was dat aspecten zoals ladingplanning, routing, economische vaarsnelheden, stabiliteit, orkaannavigatie etcetra, effectiever te managen bleken onder controle van de walorganisatie. Op dit moment is de walcontrole zover geautomatiseerd dat er al geëxperimenteerd kan worden met schepen zonder bemanning. De opzet daarbij is dat waloperators vanuit controlecentra meerdere schepen tegelijk kunnen aansturen op het vlak van navigatie, technische controle en ladingcontrole. Al met al komt het erop neer dat de besluitvorming, voorheen in handen van de kapitein, voor een belangrijk deel is overgenomen door walorganisaties. De juridische inbedding van dat proces is nu gaande.

Door deze ontwikkelingen ontstonden organisaties als Vessel Traffic Service (VTS) en Ship Traffic Service (STS) en deepsea pilotage. Die uitbreidingen leidden eveneens tot een toename van het aantal walberoepen en dito diensten op het maritieme vlak. Maar mede door de technologische ondersteuning aan boord, werden de bemanningen steeds kleiner.

Al deze zaken hebben ertoe geleid dat het nautische vak onderdeel is geworden van een groter geheel. De zeevarende maakt nu met de waloperator, de loods, de traffic operators en offshore personeel deel uit van een functionele maritieme eenheid, ook wel Maritiem Cluster genoemd. Dit vraagt om andere competenties van zeevarenden, zoals nauwere samenwerking, Risk management en kennis van informatietechnologie en algoritmen. Inhoudelijk is het vak verschaald en heeft het ingeboet aan aantrekkelijkheid en aan zelfstandigheid. Nog slechts circa zestig studenten schrijven zich per jaar in voor een nautische Hbo-opleiding; dit betreft studenten die veelal niet eens gaan varen na afronding van hun studie. Ondanks of juist door al deze organisatorische veranderingen blijft de maritieme wereld als geheel echter een interessante en boeiende sector waar veel gebeurt. Met name op maritiem technisch vlak lijkt er veel belangstelling te bestaan onder jongeren.

→ Zeemanshoop, groot geworden in de traditionele zeescheepvaart, heeft de ontwikkelingen van de laatste decennia met sneltreinvaart voorbij zien komen zonder daar een rol van betekenis in te spelen. Een enkeling weet Zeemanshoop nog te vinden voor financiële ondersteuning van studie of een maritiem project en de sociëteit is er vooral voor ouderen met een gedeeld verleden in de zeevaart. Vanuit de huidige moderne tijd zullen huidige zeevarenden en zeevaartorganisaties zich dan ook kunnen afvragen wat Zeemanshoop voor hen kan betekenen.

Dit beleidsstuk wil op die vraag mogelijke antwoorden aandragen.

1.2. *Welzijn zeelieden*

NML, *Nederland Maritiem Land*, geeft aan dat er in 2019 nog 6825 Nederlandse zeevarenden waren.

Het bevorderen van het geestelijk welzijn van de Nederlandse zeelieden waar ook ter wereld, wordt momenteel hoofdzakelijk vorm gegeven door kerkelijke instellingen, waaronder de *Nederlandse Zeevarenden Centrale*. Deze NZC beheert de zeemanshuizen met de pastoren.

Het College heeft het steeds als taak gezien om deze instellingen financieel te ondersteunen. Inzicht in hun activiteiten en de doelmatigheid ervan heeft Zeemanshoop echter niet. Er is geen overzicht van instellingen voorhanden, evenmin als een verantwoording over de besteding van de gelden. Hetzelfde geldt voor de bijdragen aan de andere instellingen zoals Koninklijke Nederlandse Redding-Maatschappij, de KNRM.

De organisatie *Nautilus International* behartigt als vakvereniging de arbeidsbelangen van professionele varenden in zee- en binnenvaart en de 'natte' annemerij.

De *Stichting Scheepvaart* (voorheen Stichting Koopvaardij), opgericht in 1996 door de sociale partners binnen de koopvaardij en zeevisserij, coördineert administratieve diensten voor en verleent bestuurlijke ondersteuning aan verzekerings- en opleidingsinstellingen. Zij behartigt in dit verband de belangen van zeevarenden op het terrein van de sociale zekerheid.

Met beide laatstgenoemde organisaties onderhoudt Zeemanshoop geen contact.

1.3. *Financiële ondersteuning van behoeftigen*

In het begin van de 19e eeuw was het zeemansbestaan riskant, in hoofdzaak door ziekte en ongevallen aan boord. Vanwege dit grote risico werden zeelieden en hun verwanten daarom uitgesloten van ondersteuning door de toen bestaande weldadigheidsverenigingen. Zeemanscolleges werden opgericht om de belangen te behartigen van kapiteins en bemanningsleden en eveneens om enige sociale zekerheid te bieden. Zo had ook Zeemanshoop een eigen Weldadig Zeemansfonds waaruit bij ziekte en overlijden gedifferentieerd vastgestelde bedragen werden uitgekeerd. Dit is nu allemaal verleden tijd, de periode dat er behoeftigen ondersteund moesten worden, is gelukkig voorbij.

De zogenoemde 'studentenlening' bestond en bestaat daarnaast ook als mogelijkheid van 'weldadigheid'. De student die hier als laatste gebruik van heeft gemaakt, heeft in april 2020 de laatste aflossing gedaan.

1.4. *Bevorderen kennis gerelateerd aan de zeevaart*

Zeemanshoop draagt thans niet meer bij aan het wetenschappelijk onderzoek naar verbetering van de zeescheepvaart, noch ondersteunt zij in financiële zin docenten Zeevaartkunde en dergelijke zoals dat in het verleden het geval was. Op bescheiden schaal worden wel lezingen en symposia georganiseerd over nautische onderwerpen.

Zeemanshoop is lid van het *Nautical Institute*, het wereldwijd georiënteerde, non-gouvernementele maritieme kennisinstituut. Dit instituut vertegenwoordigt de zeevarenden en andere betrokkenen bij de zeescheepvaart, op het hoogste niveau en heeft ondermeer een adviserende status bij het *IMO*. Het *Nautical Institute* heeft zich een rol aangemeten op internationaal niveau zoals Zeemanshoop die indertijd in Nederland had. De huidige voorzitter van het College is bestuurslid van de Nederlandse afdeling. Besprekingen zijn gaande voor het gezamenlijk organiseren van lezingen.

Middels bestuursleden die zowel zitting hebben in het bestuur van Zeemanshoop als in de Europese Kapiteinsvereniging CESMA, wordt nauw contact onderhouden met die vereniging.

1.5. *Activiteiten dienstbaar aan voorgaande waaronder cultuur-historische*

1.5.1. *Prijzenverstrekking*

Traditiegetrouw geeft het College jaarlijks een prijs in de vorm van een verrekijker of horloge ter aanmoediging aan afgestudeerde Hbo-studenten van de zeevaartscholen in ons land die zich hebben onderscheiden door 'inzet, doorzettingsvermogen en teamgeest'. Aan deze prijsuitreikingen wordt over het algemeen weinig aandacht besteed.

1.5.2. *Vereniging en sociëteit*

Het College heeft op dit moment 301 leden die hun lidmaatschap voldoen. De gemiddelde leeftijd ligt vrij hoog. De afgelopen vijf jaar is het aantal leden langzaam gedaald. Van het aantal leden bezoekt circa een derde met regelmaat de sociëteit.

Van de overige tweehonderd leden is een deel vanwege werk of andere redenen niet in de gelegenheid om naar de sociëteit te komen. Een ander deel voldoet de contributie, omdat de doelstellingen van het College worden onderschreven en laat het daarbij. Er is geen speciaal welzijnsfonds meer waarin leden bijdragen kunnen storten.

1.5.3. *Andere eigen activiteiten*

Enkele keren per jaar wordt een excursie georganiseerd naar een maritiem project. Eenmaal per jaar is er een vaartocht voor leden, echter niet in 2020 vanwege Coronaperikelen. Al of niet in samenwerking met derden wordt een paar keer per jaar een lezing of seminar georganiseerd.

1.5.4. *Bibliotheek*

Het College bezit een belangrijke en goed gedocumenteerde maritieme bibliotheek met bij elkaar meer dan vijfduizend boekwerken en periodieken die tezamen drie eeuwen zee-geschiedenis omvatten. Aanwezig zijn onder andere de Amsterdamse Almanak voor Koophandel en Zeevaart van 1826 tot 1943 in een ononderbroken reeks, die onder auspiciën van Zeemanshoop is uitgegeven. Aanwezig is eveneens archiefmateriaal dat door derden is ingebracht.

De bibliotheek vergt continu onderhoud dat gedaan wordt door de bibliothecaris. In een externe opslag worden (reserve-)boeken bewaard.

De belangstelling voor de bibliotheek is niet bijzonder groot. *Benelux Nautical Research Association* (BNRA) komt eenmaal per maand bijeen voor onderzoek op diverse terreinen de zeescheepvaart betreffende.

1.5.5. Archief

Het historisch archief van 1822 tot 1978 is ondergebracht bij het gemeentelijk archief van Amsterdam. Het recente archief vanaf 1978 bevindt zich op Muntplein 10. Vanaf 2020 worden alleen de notulen nog op papier bewaard. Overige bescheiden worden digitaal opgeslagen.

Naast het archief van Zeemanshoop, is er archiefmateriaal opgeslagen vanuit particulier bezit met onder andere scheepsgegevens en bemanningslijsten. Voor Zeemanshoop heeft dit materiaal weinig tot geen betekenis. Leden van de BNRA maken er van tijd tot tijd gebruik van voor onderzoek.

1.5.6. Huisvesting en kantoor

De locatie Muntplein 10 te Amsterdam is eigendom van Zeemanshoop. Het pand is goed bereikbaar met openbaar vervoer. Parkeergelegenheid is volop aanwezig in de buurt. Voor bezoek en kantoordoeleinden is het pand drie dagen per week open van tien tot twee uur. Bezoekers komen voornamelijk voor de bibliotheek. Activiteiten worden begeleid en uitgevoerd door vrijwilligers. De praktische gang van zaken in het pand wordt geregeld door de huismeester.

Met Muntplein 10 maakt het College deel uit van een vereniging van eigenaren. De organisatie van de VVE is formeel gezien, duidelijk maar functioneert niet optimaal. De verdeling van kosten is ondoorzichtig. Het verkrijgen van medewerking van de andere eigenaren voor het verhelpen van tekortkomingen verloopt moeizaam. Ingediende onderhoudsrekeningen roepen vragen op. Met het recente aantreden van een andere beheerder bij Nedstede is er bereidheid ontstaan om de VVE beter te laten functioneren en oude geschillen tot een oplossing te brengen. Het College betaalt nu circa 700 euro per maand aan energiebedrijven en VVE voor een pand dat relatief weinig gebruikt wordt en beperkt energie af neemt.

De zaal wordt circa vijftien keer per jaar gebruikt voor de sociëteit en vergaderingen van Zeemanshoop. Het bestuur vergadert er een keer of tien. Verder wordt de zaal een keer of twintig gebruikt voor lezingen en seminars en door andere organisaties met maritieme binding waaronder de *Nederlandse Vereniging van Kapiteins ter Koopvaardij (NVKK)*, de *Confederation of European Shipmasters' Associations (CESMA)* waarvan ook het secretariaat bij Zeemanshoop is ondergebracht, het *Nautical Institute*, *Nautilus International*, de *Vereniging Oud-studenten Maritiem Onderwijs Groot Amsterdam (VOSMOGA)*, de *Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij* en de *Benelux Nautical Research Association (BNRA)*.

Bezoek beperkt zich tot een enkeling per week. Telefonisch contact is eveneens beperkt. De meeste contacten verlopen via de mail.

Door de centrale computer van buitenaf toegankelijk te maken, wordt de administratie en het mailverkeer door de gebruikers veelal vanuit huis gedaan.

1.5.7. Financiën

Het vermogen van Zeemanshoop bedraagt circa anderhalf miljoen euro. Dit vermogen is ontstaan door ontvangen legaten en waardegroei van aandelen en toevoegingen uit dividenden. De aandelen zijn voor beheer ondergebracht bij vermogensbeheerder Insinger Gillisen in Amsterdam. Daarnaast is Muntplein 10A met een WOZ-waarde van € 576.000 (1 januari 2019) eigendom van Zeemanshoop.

Inkomsten vloeien hoofdzakelijk voort uit dividenden. Op bescheiden schaal worden andere inkomsten gegenereerd met de verhuur van de zaal aan derden, met de verkoop van verenigingsartikelen en met de contributie van de leden.

De kosten van het College betreffen in hoofdzaak de kosten van de huisvesting en die van de vermogensbeheerder. Daarnaast zijn er bescheiden bedragen die besteed worden aan kantoor, abonnementen en subsidies.

1.5.8. Instandhouding en ledenwerving

De laatste decennia was de aandacht van Zeemanshoop voornamelijk gericht op de sociëteit en de bibliotheek. Buiten het beschikbaar stellen van relatief geringe bedragen aan relevante instellingen, is er aan de overige doelstellingen weinig aandacht besteed. Samen met het vergrijpde ledenbestand laat dit een neerwaartse beweging zien, die op termijn tot het einde van Zeemanshoop als vereniging kan leiden.

Zeemanshoop heeft geen gericht beleid om actief leden te werven. Van de maritieme Hbo en Mbo studenten is slechts een enkeling lid.

2. Bestemming – waarheen kan de reis gaan?

Relevantie hangt samen met inhoud en presentatie. Welke associatie heeft men in Nederland met de roemrijke naam Koninklijk College Zeemanshoop?

Op dit moment leidt Zeemanshoop een wat teruggetrokken, naar binnen gericht bestaan. De instandhouding van de sociëteit kan met een beetje goede wil gerekend kan worden tot dienstbare activiteiten en voldoet aan een behoefte bij een deel van de leden. Voor leden die niet in de gelegenheid zijn om op sociëteitsdagen naar het Muntplein te komen, vinden er nagenoeg geen activiteiten plaats op tijdstippen waarop zij die gelegenheid wel zouden hebben. Dan zijn er ongetwijfeld nog 'slapende' leden, te weten: leden die uit solidariteit of om andere redenen lid zijn maar verder geen behoefte hebben om inhoudelijk iets bij te dragen aan de vereniging of contact te onderhouden met andere leden.

Extern gerichte activiteiten vinden spaarzaam plaats. Een paar keer per jaar wordt een voordracht gehouden over een maritiem onderwerp. Het kantoor biedt onderdak aan enkele kleinere maritieme organisaties. Het overgrote deel van de tijd wordt het kantoor niet gebruikt.

Als vermogende instelling mag Zeemanshoop zich gelukkig prijzen. Gezien dat vermogen zijn de bedragen die aan jaarlijkse bijdragen en subsidies ter beschikking worden gesteld echter zeer beperkt. Rendementen en inkomsten worden hoofdzakelijk toegevoegd aan het vermogen.

Om de juiste koers uit te kunnen zetten, is het van belang te weten waarheen de reis gaat. Wil het College op termijn blijven voortbestaan, dan moet zij weer zichtbaar relevant worden op het maritieme vlak. De vraag is derhalve hoe het College in de huidige moderne tijd, vorm kan geven aan de oude doelstellingen, te weten:

1. Bevorderen bloei zeevaart
2. Welzijn zeelieden
3. Financiële ondersteuning behoeftigen
4. Bevorderen kennis
5. Activiteiten dienstbaar aan het voorgaande, waaronder cultuurhistorische

2.1. *Bevorderen bloei zeevaart*

In antwoord op de vraag wat Zeemanshoop onder de huidige omstandigheden kan betekenen voor de Nederlandse zeescheepvaart, mag worden gesteld dat Zeemanshoop in het versnipperde speelveld van het zeewezen een bijdrage kan leveren aan het bij elkaar brengen van partijen, kennis uit te dragen en kennis te delen. Hoewel de aanwezige kennis bij Zeemanshoop thans nog achter loopt op de stand van zaken in de zeescheepvaart van dit moment, is Muntplein 10 met een zaal voor circa zestig personen, geschikt voor relevante, kleinschalige bijeenkomsten en voordrachten. Hierdoor kan genoemde achterstand niet alleen worden ingelopen, maar ook bijdragen aan een toonaangevend kennisniveau.

2.2. *Welzijn zeelieden*

Zeemanshoop heeft momenteel geen mogelijkheden om directe activiteiten op dit gebied te ontplooiën. Wel ondersteunt zij waar mogelijk, de volgende organisaties en verenigingen met doelstellingen die aansluiten op die van Zeemanshoop

- a. De Nederlandse Zeevarenden Centrale ontvangt een bescheiden financiële bijdrage voor welzijnswerk aan boord. De Centrale heeft een kerkelijke achtergrond en beheert eveneens de zeemanshuizen. Zij is internationaal georiënteerd en heeft wereldwijd vertakkingen in alle havens. Zij richt zich daarbij op alle bemanningsleden, ongeacht rang of stand.
- b. Het werkterrein van de Reddingsmaatschappij in de Nederlandse wateren mag als bekend worden verondersteld. Ook de KNRM ontvangt een bescheiden bijdrage van Zeemanshoop.
- c. Verenigingen van nautische studenten dragen bij aan het welbevinden van de aangesloten leden. Financiële ondersteuning van dergelijke verenigingen werkt twee kanten op. De leden raken bekend met Zeemanshoop. Hier kan dan ook nog meer bekendheid aan gegeven worden onder het mom van 'de kracht van de herhaling'.
- d. Nautilus International, de vakbond voor professionele varende, beschikt over een uitgebreid netwerk van specialistische diensten om leden bij te staan in werk gerelateerde problemen. Zeemanshoop onderhoudt geen directe contacten met deze vakbond.

e. De *Stichting Scheepvaart*, voorheen Stichting Koopvaardij, opgericht in 1996 door de sociale partners in de koopvaardij en zeevisserij. Zij formuleert samenhangend beleid op het gebied van werk, inkomen en zorg en vertegenwoordigt de aangesloten partijen op het terrein van de sociale zekerheid. De stichting coördineert administratieve diensten, verzorgt de inning van de verschuldigde premies en verleent bestuurlijke ondersteuning aan de volgende scheepvaartorganisaties:

- Onderlinge Waarborgmaatschappij AZVZ en AZVZ Services bv
- Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds Zeescheepvaart
- Stichting Zee-Risico 1996
- Vereniging Zee-Risico 1967
- Stichting Fonds Sociaal Maritieme Voorzieningen Zeescheepvaart

Bij het uitvoeren van de taken wordt zij ondersteund door het *Secretariaat Scheepvaart*.

Zeemanshoop onderhoudt geen directe contacten met de *Stichting Scheepvaart*.

De vakbond en *Stichting Scheepvaart* zijn zichzelf bedruipende instellingen. De *KNRM* en de *Zeevarenden Centrale* zijn voor een deel afhankelijk van vrijwillige bijdragen. Door de bijdragen aan de laatste twee partijen substantieel te verhogen geeft het College op adequate wijze invulling aan één van de doelstellingen van Zeemanshoop. Nader onderzoek zal uitwijzen waar Zeemanshoop het meest effectief kan subsidiëren.

Wil Zeemanshoop instellingen financieel ondersteunen, dan ligt het voor de hand om te inventariseren welke activiteiten goed aansluiten op haar doelstellingen. Op basis daarvan kan een doelmatig subsidiebeleid worden ontwikkeld. Afstemming hierover met de Samenwerkende Maritieme Fondsen, waaronder het Vaderlandsch Fonds ter Aanmoediging van 's-Lands Zeedienst, ligt daarbij voor de hand. Als er substantieel gesubsidieerd wordt, valt een bestuursfunctie in de betreffende instelling te overwegen. Dergelijke functies zullen tevens bijdragen aan vergroting van de zichtbaarheid van het College. In verband met die zichtbaarheid valt te overwegen om het *Weldadig Zeemansfonds* weer in ere te herstellen van waaruit het bevorderen van het welzijn van zeelieden werd bekostigd. Een historisch en symbolisch fonds met een naam die blijft hangen bij eenieder die het eenmaal heeft gehoord.

2.3. Financiële ondersteuning behoeftigen

Ondersteuning aan behoeftige individuen is vervallen. Incidenteel wordt nog beroep gedaan op de mogelijkheid van studiefinanciering. Het lijkt erop dat deze mogelijkheid voldoende bekend is bij nautische onderwijsinstellingen en hun studenten, maar dat er geen behoefte meer aan bestaat. Veel afgestudeerden gaan tegenwoordig niet meer naar zee. Als Zeemanshoop op dit vlak meer wil betekenen, dan zal het nodig zijn om de huidige situatie in kaart te brengen en te onderzoeken of er blijvende behoefte bestaat aan deze vorm van ondersteuning. Een studiebeurs krijgen van het *Weldadig Zeemansfonds* zal een student zijn leven lang bijblijven en bijdragen aan de naamsbekendheid van Zeemanshoop.

2.4. *Bevorderen kennis*

Deze doelstelling krijgt momenteel vorm door enkele keren per jaar een lezing of seminar te organiseren. Dat aantal kan zonder meer uitgebreid worden. Te denken valt aan voordrachten vanuit de Koninklijke Marine en de Kustwacht, vanuit de faculteit Zeegeschiedenis in Leiden en het Nederlands Instituut voor de Militaire Historie, vanuit het Maritiem Portal, het Zeevaartonderwijs, het Maritiem Research Instituut Nederland (Marin), Offshore and dynamic positioning, grote jachtbouw, berging, toeleveringsbedrijven scheepvaart en zo meer. Deze doelstelling zou verder versterkt kunnen worden door activiteiten en projecten van derden te ondersteunen of te initiëren die gericht zijn op:

- Vergroting van de kennis van schip en lading;
- De ontwikkeling van toekomstige nautische technieken bij het aansturen van schepen;
- Plaatsing van nautische activiteiten in historisch perspectief van zeegaande zeil-, stoom- en motorscheepvaart van na 1822 tot heden ten dage.
- Voor (financiële) ondersteuning zou dan onder meer in aanmerking kunnen komen:
 - Publicaties van nautische boeken, maritieme biografieën, artikelen en periodieken;
 - Exposities van nautische onderwerpen bij (kleine) musea in binnen- en buitenland;
 - Presentaties van nautische vaardigheden;
 - Nederland Maritiem Land, afdeling zeevaart en maritieme dienstverlening;
 - Nautische studenten bij het maken van scripties;
 - Promotieonderzoeken op nautische onderwerpen;
 - Zeemanspastoraat en zeemanshuizen;
 - Middels lidmaatschappen, het Maritiem Portal, het Nautical Institute, NVKK, KNVTS
 - Project Zeebenen in de Klas, School at Sea alsook maritieme projecten in de grote zeilvaart die jongeren bekend maken met het beroep van zeeman.

2.5. *Activiteiten dienstbaar aan het voorgaande waaronder cultuur-historische*

2.5.1. *Prijzenverstrekking*

Het uitreiken van prijzen aan veelbelovende nautische studenten, is een bescheiden aangelegenheid geworden, niet in de laatste plaats omdat zich jaarlijks nog maar een handjevol studenten aanmeldt voor een nautische opleiding (één op de vijf maritieme studenten). Als deze ceremonie waarbij veelal een verrekijker wordt uitgereikt, in stand moet blijven, dan mag deze ceremonie wel wat meer cachet krijgen.

Een mogelijkheid zou zijn om in deze aansluiting te zoeken bij de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Technici op Scheepvaartgebied, de KNVTS. Wat Zeemanshoop nastreeft op het nautische vlak, doet de KNVTS op het technische vlak. De KNVTS, het Nationaal Instituut voor de Scheepvaart en Scheepsbouw (NISS) en Nederland Maritiem Land (NLM) organiseren elk jaar een gala-avond. Op die avond worden prijzen uitgereikt aan de beste studenten - universitair, Hbo en Koninklijke Marine.

2.5.2. *Sociëteit*

De maandelijkse sociëteit op de tweede dinsdag van de maand is een happening waar veel leden naar uitkijken. Gelet op het tijdstip op de dag, is deze bijeenkomst lastig te bezoeken door leden met een baan. Om onderlinge contacten te stimuleren, valt het te overwegen om een keer per maand een tweede sociëteit te houden op bijvoorbeeld donderdag aan het eind van de middag. Deze zou mede ingevuld kunnen worden met een (korte) voordracht.

2.5.3. *Eigen activiteiten*

Zeemanshoop zou zich kunnen beperken tot het financieel ondersteunen van projecten die binnen de doelstellingen vallen, het in standhouden van de maandelijkse sociëteit en andere naar binnen gerichte activiteiten. Op zich een nobel doel waarvan naar verwachting op termijn echter uitsluitend het financieel ondersteunen zal overblijven.

Wil Zeemanshoop vormgeven aan in andere paragrafen genoemde activiteiten dan vergt dat een hierop afgestemde organisatie met leden die zich actief willen inzetten voor die initiatieven. Het waarborgen van continuïteit is daarbij cruciaal, een aspect dat samenhangt met de aanwas van enthousiaste, jongere leden. Het valt te overwegen om uit de leden enkele headhunters aan te stellen om actieve leden te rekruteren.

2.5.4. *Bibliotheek*

De historische bibliotheek dient ter ondersteuning van de overige activiteiten van Zeemanshoop. De boeken zijn veelal ook elders te raadplegen, maar dat geldt in mindere mate voor artikelen in periodieken. Het Maritiem Portal geeft aan dat voor deze artikelen internationale interesse bestaat. Zeemanshoop zou het als een taak kunnen zien om het verzamelen, vastleggen en digitaal toegankelijk maken van ter zake doende artikelen uit binnenkomende periodieken en publicaties van internet, aan te moedigen of zelf ter hand te nemen. Overleg met de BNRA en

met de maritieme Stichting 'Kaap Hoorn-vaarders' zou kunnen uitwijzen of dit als gezamenlijke taak opgepakt kan worden.

Zeemanshoop is lid van het *Maritiem Portal*. Het MP waarbij onder meer universiteiten, maritieme fondsen en maritieme musea zijn aangesloten, richt zich op het levend houden van de maritieme historie. De leiding is in handen van het *Huygens Instituut*.

2.5.5. Archief

Het historisch archief van Zeemanshoop van 1822 tot omstreeks 1979 is overgedragen aan het Stadsarchief van Amsterdam. Het archief van na 1979 is aanwezig op het kantoor en zal de komende tijd met behulp van vrijwilligers worden geordend. Het niet-Zeemanshoop materiaal, veelal afkomstig van particuliere overdrachten, heeft voor Zeemanshoop geen primaire betekenis. Te overwegen valt om de verantwoordelijkheid voor dit materiaal over te dragen aan de BNRA met de specifieke opdracht hiervoor een passende bestemming te vinden voor het geval de BNRA haar activiteiten staakt. Vraag aan Zeemanshoop is dan of zij het materiaal blijvend, met of zonder kosten, wil opslaan of dat de BNRA er een andere plek voor zal zoeken. Wordt dit materiaal elders opgeslagen, dan ontstaat er in de archiefruimte wellicht voldoende ruimte om de nu extern opgeslagen (reserve-)boeken te herbergen. Het bewaren van particuliere archieven behoort overigens niet tot de reguliere activiteiten van Zeemanshoop.

2.5.6. Huisvesting en kantoor

Het moeizame functioneren van de VVE is een aanhoudende bron van ergernis. Bovendien lijken de gebruikskosten van het pand, die in rekening worden gebracht, niet in verhouding te staan tot het gebruik. Met het recente aantreden van een andere uitvoerder bij Nedstede is er bereidheid ontstaan om de VVE beter te laten functioneren en oude geschillen tot een oplossing te brengen.

Waarom heeft Zeemanshoop eigenlijk nog een kantoor? Voor een relatief bescheiden bedrag beschikt Zeemanshoop thans over centraal gelegen pand in hartje Amsterdam dat goed bereikbaar is met openbaar vervoer. De bezettingsgraad ligt echter vrij laag. De zaal wordt circa vijftig keer per jaar gebruikt op de circa tweehonderd beschikbare dagen per jaar. De bestuurlijke kantoorfunctie van het pand neemt af door gebruik te maken van moderne IT-mogelijkheden met toegang op afstand tot het computersysteem. Gemiddeld genomen wordt het pand circa éénmaal per week gebruikt voor een bijeenkomst. Uitbreiding van activiteiten zal wellicht een positieve verandering in het gebruik tot gevolg hebben. De zaal heeft een capaciteit van 65 personen. Onderzocht zal moeten worden of dit beperkingen oplegt aan de uitbreiding van voordrachten en bijeenkomsten.

Om de bezetting op te voeren, kan wellicht samenwerking gezocht worden met andere kleinschalige maritieme organisaties door hun onderdak te verschaffen of gelegenheid te bieden voor bijeenkomsten. Te denken valt bijvoorbeeld aan de circa veertig maritiem-historische verenigingen die Nederland rijk is. Wellicht dat ook de gemeente Amsterdam iets voor Zeemanshoop kan betekenen op dit vlak.

Gezien de financiële positie van Zeemanshoop kunnen de kosten van het pand probleemloos worden opgebracht. Uit financieel oogpunt is het derhalve niet nodig om het gebruik te intensiveren. Intensiever gebruik van het pand door derden, zal echter bijdragen aan het

vergroten van de relevantie van Zeemanshoop. Omgekeerd kan een College met relevantie uiteraard niet zonder kantoorfunctie.

2.5.7. Financiën

De laatste jaren is er zuinig omgesprongen met het kapitaal van Zeemanshoop. Het vermogen is gegroeid, maar aan de doelstellingen zijn slechts bescheiden bedragen besteed. Eind vorig jaar heeft het bestuur in een vergadering vastgesteld dat de opbrengsten van het vermogen, na inflatiecorrectie en aftrek van kosten, beschikbaar komen voor de beschreven doelstellingen. Om schommelingen in de opbrengsten te kunnen opvangen zal wellicht een reserve opgebouwd moeten worden om in magere jaren de subsidieontvangers toch te kunnen blijven 'bedienen'. De waardering van de aandelen kan bijvoorbeeld tijdelijk een negatieve ontwikkeling laten zien. Het verdient derhalve aanbeveling om het beleggingsbeleid voor de komende jaren vast te leggen in dit beleidsdocument.

Gezien de omvang van het vermogen lijkt inschakeling van een registeraccountant nodig voor beperkte controle en het opstellen van de jaarcijfers in verband met het afdekken van juridische verantwoordelijkheden en de ANBI-status. Zoals indertijd besloten, is inmiddels een accountant aangewezen. Statutair gezien zal de kascommissie de jaarcijfers blijven controleren en decharge verlenen aan het bestuur. Met het aanstellen van een accountant verandert niet de inspraak van de leden. Dit aspect zal duidelijk voor het voetlicht gebracht moeten worden naar de leden toe.

2.5.8. Instandhouding Zeemanshoop en ledenwerving

Voorwaarde voor het ontplooiën van activiteiten is, dat Zeemanshoop blijft bestaan. Gezien de leeftijdsopbouw van de leden en de betekenis van Zeemanshoop onder de huidige maritieme omstandigheden verkeert het College in een kwetsbare positie. Om te overleven heeft Zeemanshoop niet alleen inhoudelijk een nieuwe, betekenisvolle invulling nodig, ook het ledenbestand vereist verjonging en uitbreiding, met name uit de nieuwe maritieme beroepen. Te denken valt niet alleen aan vessel traffic operators, waloperators, deepsea pilots, routeplanners, schade-experts, promovendi in zeerecht, studenten enzovoorts, maar ook aan andere rechtspersonen, zoals relevante verenigingen en stichtingen. Te overwegen valt om de ledenwerving als aparte bestuurstaak aan te merken met een bestuurslid als eerstverantwoordelijke. Ook valt te overwegen leden te vragen naar ideeën en suggesties om Zeemanshoop meer inhoud te geven, al of niet voorzien van een prijsvraag.

Blijkt het ledenbestand niet verjongd en uitgebreid te kunnen worden, dan valt op termijn te overwegen de rechtsvorm van Zeemanshoop te veranderen in een stichting, met aan de tijd aangepaste doelstellingen die gebaseerd zijn op de oorspronkelijke gedachte. Een van de doelstellingen zou dan kunnen zijn, het in standhouden van de maandelijkse sociëteit.

3. Koers uitzetten

De overkoepelende gedachte bij het uitzetten van de koers kan samengevat worden met, *we gunnen Zeemanshoop nog eens 200 jaar*. Naar het idee van het bestuur is daarvoor nodig dat het College zich meer op de maritieme buitenwereld richt dan de laatste jaren het geval is geweest; dat jongere leden worden aangetrokken en dat met het oog op de continuïteit, het bestuurlijk vermogen wordt vergroot.

Om daaraan bij te dragen neemt het bestuur zich op bestuurlijk gebied voor om:

- de bestuurskracht te versterken door een Raad van Advies in te stellen waarin leden zitting hebben met bestuurlijke ervaring en met een netwerk in maritieme omgeving
- het bestuur aan te vullen met leden met bestuurlijke ervaring en ondernemingszin
- de zichtbaarheid van Zeemanshoop te vergroten
- de samenwerking met andere maritieme partijen te onderzoeken
- nieuwe, vooral jonge, leden aan te trekken
- Goed Bestuur in te richten met onder meer een bestuurlijke gedragscode
- de statuten en het huishoudelijk reglement aan te passen op relevante wetgeving en de actualiteit
- een bureaumanager aan te trekken om mede uitvoering te geven aan de beschreven voornemens

Vanuit deze motivatie worden de oorspronkelijke doelstellingen nader ingevuld:

1. Bevorderen bloei zeevaart
2. Welzijn zeelieden
3. Financiële ondersteuning behoeftigen
4. Bevorderen kennis
5. Activiteiten dienstbaar aan het voorgaande waaronder cultuurhistorische

3.1. *Bevorderen bloei zeevaart*

Bij elkaar brengen van partijen middels het organiseren van voordrachten en bijeenkomsten. Muntplein 10 met een zaal voor circa zestig personen, geschikt voor kleinschalige bijeenkomsten en voordrachten. Zie verder par. 3.4.

3.2. *Welzijn zeelieden*

Het bestuur neemt zich niet voor om directe activiteiten op dit vlak te ontplooiën. Financiële ondersteuning zal verleend worden aan instellingen die op het gebied van welzijn dezelfde doelstellingen nastreven als Zeemanshoop. Het te voeren ondersteuningsbeleid zal hierop geconcretiseerd worden op een manier die zekerheid geeft aan de ontvangers over een langere periode. Het Weldadig Zeemansfonds zal opnieuw ingericht worden van waaruit de bedoelde ondersteuning gefinancierd wordt. Mogelijke samenwerking op dit vlak met de Samenwerkende Maritieme Fondsen zal worden onderzocht.

3.3. *Financiële ondersteuning behoeftigen*

Het bestuur zal het begrip *behoeftigen* ruim interpreteren. Aanvragen op het culturele vlak mits binnen het maritieme speelveld, worden niet bij voorbaat afgewezen. Te denken valt onder meer aan het mede mogelijk maken van documentaires en de uitgave van boeken. Voor de komende beleidsperiode neemt het bestuur op dit vlak echter geen sturende of stimulerende houding aan. Incidentele aanvragen zullen beoordeeld worden vanuit de doelstellingen, maar voorlopig wordt geen actief beleid ontwikkeld. De mogelijkheid van renteloze leningen aan studenten blijft bestaan.

3.4. *Bevorderen kennis*

Het bestuur gaat er vanuit dat invulling van dit onderwerp, samen met die van paragraaf 3.1., *bevordering van de bloei*, de beste kansen geeft om Zeemanshoop weer relevant te maken in het maritieme speelveld. Muntplein 10 is geschikt om voordrachten te houden. De doelgroep zijn de leden van de vereniging, anderen met maritieme belangstelling en degenen die opgeleid worden voor of werkzaam zijn in het maritieme speelveld. De nadruk zou dan ook moeten liggen op historische en actuele onderwerpen of op een combinatie van beide. Voordrachten zullen alleen op belangstelling kunnen rekenen als die van hoge kwaliteit zijn. Het is dus zaak om die op professionele wijze in te richten met goed ingevoerde en vaardige sprekers met aansprekende onderwerpen. Samenwerking met het zeevaartonderwijs en relevante partijen ligt voor de hand. Tevens zal de mogelijkheid onderzocht worden om de voordrachten digitaal te verspreiden.

Het Muntplein zal beschikbaar gesteld worden voor bijeenkomsten van derden met presentaties en exposities op maritiem gebied. Hiervoor in aanmerking komende organisaties zullen op de hoogte gebracht worden van de mogelijkheden en de kosten hiervan.

3.5. *Activiteiten dienstbaar aan het voorgaande waaronder cultuur-historische*

3.5.1. *Prijzenverstrekking*

Het bestuur neemt zich voor de mogelijkheid te onderzoeken of aansluiting bij de Koninklijke Nederlandse Vereniging van Technici op Scheepvaartgebied, de KNVTS, wenselijk is. Wat Zeemanshoop nastreeft op het nautische vlak, doet de KNVTS op het technische vlak. De KNVTS, het Nationaal Instituut voor de Scheepvaart en Scheepsbouw (NISS) en Nederland Maritiem Land (NLM) organiseren elk jaar een gala-avond. Op die avond worden prijzen uitgereikt aan de beste studenten - universitair, Hbo en Koninklijke Marine

3.5.2. *Vereniging en sociëteit*

In het verenigingsleven vervult de sociëteit een belangrijke taak. Het bestuur neemt zich voor de haalbaarheid te onderzoeken van een tweede sociëteit te houden op bijvoorbeeld donderdag aan het eind van de middag. Al of niet in combinatie met een (korte) voordracht.

3.5.3. Eigen activiteiten

In 2022 bestaat Zeemanshoop 200 jaar. Deze mijlpaal zal gevierd worden met een jubileum in het Scheepvaartmuseum en het uitgeven van een jubileumboek. De verkoop van verenigingsartikelen zal beoordeeld worden op relevantie.

3.5.4. Bibliotheek

Het beleid is er op gericht om de bibliotheek in stand te houden. Substantiële uitbreiding wordt niet overwogen.

Zodra de mogelijkheid ontstaat (commissieleden, vrijwilligers!), zal contact gezocht worden met het Maritiem Portal en de Kaap Hoorn-vaarders om digitalisering van relevante tijdschriftartikelen te onderzoeken en om te bezien welke rol Zeemanshoop daarin kan spelen. Wellicht dat de BNRA hierbij betrokken kan worden.

De archiefruimte op het Muntplein is beperkt van omvang. Met de BNRA is overeengekomen dat zij zullen aangegeven welk archiefmateriaal voor hen van belang is en wat afgestoten kan worden. Hetzelfde geldt voor het archief van Zeemanshoop zelf. Uitgezocht zal worden welk materiaal dubbel aanwezig is of geen belang heeft voor Zeemanshoop. De externe opslag zal worden afgestoten.

3.5.5. Huisvesting

Bij het meer relevant maken van Zeemanshoop in de maritieme omgeving past een verbetering van de uitstraling van het Muntplein. Het bestuur neemt zich voor om het pand een facelift te geven waarmee een uitstraling wordt gecreëerd die past bij een Koninklijke instelling van tweehonderd jaar oud. Hiertoe zal een plan van aanpak worden opgesteld. Rekening gehouden dient te worden met eisen die de brandweer stelt.

3.5.6. Financiën

Gelet op de omvang van het vermogen van Zeemanshoop en de ANBI-status zal een registeraccountant worden aangetrokken voor controle en het opstellen van de jaarcijfers. Vanuit de vereniging zal de kascommissie de financiële gang van zaken controleren en op de Ledenvergadering decharge verlenen. Hoewel de beheerskosten hoog zijn, blijft het vermogensbeheer voorlopig in handen van Insinger.

Lid zijn van Zeemanshoop impliceert steun verlenen aan de doelstellingen. Dan is een jaarlijkse contributie van 17,50 euro wel een heel bescheiden bedrag. De Ledenvergadering zal gepolst worden of de contributie verhoogd kan worden. Instellingen die op een of andere manier ondersteund worden, zal gevraagd worden lid te worden als institutioneel lid ten bedrage van 75 euro per jaar.

3.5.7. Instandhouding en ledenwerving

Om activiteiten te kunnen ontplooiën is het een primaire voorwaarde dat Zeemanshoop blijft bestaan. De gemiddelde leeftijd van het ledenbestand ligt nu vrij hoog. Wil Zeemanshoop een kans maken om over tweehonderd jaar nog te bestaan, dan is het zaak om nieuwe en vooral ook

jongere leden te werven. De toekomst van de vereniging ligt in hun handen. Dit zal alleen succes hebben als Zeemanshoop die jongere garde iets te bieden heeft. Het bestuur neemt zich voor om deze zoektocht in eerste instantie op Amsterdam en omgeving te richten met name in het Zeevaartonderwijs en onder degenen die op enigerlei wijze werkzaam zijn in de maritieme sector. Hiertoe zal een commissie in het leven geroepen worden.

Zeemanshoop als domicilie

Als vermogende vereniging met een eigen pand is Zeemanshoop een van de weinige instellingen op haar werkterrein die een toekomstperspectief kan ontwikkelen. Het bestuur heeft zich voorgenomen om kleinere, maritiem geïntereerde organisaties met doelstellingen die aansluiten op die van Zeemanshoop, de mogelijkheid te bieden om domicilie te kiezen bij Zeemanshoop. Dat kan op twee manieren: als zelfstandig functionerende organisatie dan wel als onderdeel van Zeemanshoop in de vorm van een genootschap.

Als zelfstandig functionerende organisatie maakt de instelling gebruik van de kantoorfaciliteiten van Zeemanshoop. De organisatie is institutioneel lid van Zeemanshoop. Ter beschikking staat een (gedeeld) bureau, een pc, kastruimte voor de administratie en een vergadertafel. De tijdstippen van beschikbaarheid worden in overleg vastgesteld. De kosten hangen samen met de gebruiksintensiteit. Het minimumtarief is honderd euro per dagdeel van vier uur. Voor bijeenkomsten anders dan vergaderingen met maximaal acht personen, gelden de daarvoor opgestelde voorwaarden.

Als Genootschap is de organisatie deel van Zeemanshoop en conformeert zich aan de geldende spelregels. De leden zijn lid van Zeemanshoop. De organisatie kan in overleg gebruik maken van de faciliteiten van Zeemanshoop tegen een vergoeding van vijf euro per aanwezig lid per keer. Kleinere organisaties zonder administratief gebruik van het Muntplein 10 kunnen eveneens gebruik maken van deze mogelijkheid.

Amsterdam, najaar 2020